

Výzva nevládních organizací ke spolupráci na posílení odolnosti české společnosti i řešení dopadů války na Ukrajíně

Přehled doporučení pro priority vlády

21. února 2023

Vláda Petra Fialy vstupuje do druhé části svého mandátu a měla by využít toto období pro posunutí potřebných reforem, **řešení potřeb občanů a posílení odolnosti a soudržnosti společnosti**. Neziskové organizace nabízejí vládě svou odbornost, která vychází z dlouholeté praktické zkušenosti, práce v terénu, dat, analýz, monitoringu veřejných politik, zastupování občanů v poradních orgánech, poskytování služeb občanům a spolupráce s různými partnery. Chtějí přispět ke strategické a komplexní přípravě potřebných reforem řešících potřeby občanů a posilujících odolnost společnosti.

Autorky a autoři materiálu jsou přesvědčeni, že kvalitní řešení mají být projednána na **meziresortní úrovni a se zapojením aktérů** ze státní správy, podnikatelské a akademické sféry a neziskových organizací. Společným zájmem neziskových organizací a jejich sítí je příprava návrhů postavená na co nejširším znalostním základě a shodě zainteresovaných stran. Tento materiál je kolektivně sestaveným příspěvkem k veřejné, odborné a politické debatě nad hlavními prioritami i nástiněm jejich řešení.

Neziskové organizace připravily **návrhy opatření v prioritních oblastech**: moderní školství a vzdělávání, pomoc nejzranitelnějším skupinám, udržitelnost a ochrana životního prostředí, odpovědný moderní stát. Ve střednědobé reakci na válku na Ukrajině a migraci vidíme jako klíčové body: sankce a poválečná obnova Ukrajiny, moderní a chytrá migrační politika, koordinovaná integrace ukrajinských uprchlíků a další podmínky pro úspěšnou integraci. Organizace uvedené u jednotlivých kapitol jsou připraveny k užší spolupráci na daných tématech s vládou.

Oba tematické balíky spolu úzce souvisí. O dlouhodobé podpoře Ukrajiny v Česku se do velké míry rozhoduje při plnění domácích úkolů, které ovlivňují situaci a náladu Čechů. Pokud poroste chudoba a vyloučení dalších občanů Česka, společenská atmosféra se otočí a **vytratí se vůle řady skupin pomáhat politicky i finančně**. Už nyní podpora Ukrajiny u české veřejnosti rychle klesá¹, a roste počet lidí, kteří se staví proti přijímání ukrajinských uprchlíků². Zároveň klesá obyvatel Česka pro vojenskou pomoc Ukrajině, kterou vláda plánuje posílit³.

Mnohá z opatření pro lepší integraci ukrajinských běženců mají zase **potenciál usnadnit život i různým skupinám českých občanů**. To mohou být děti, ženy a další zranitelné skupiny, ale také firmy postrádající adekvátní nabídku na pracovním trhu.

---

1 Podpora Ukrajiny klesá v Česku nejrychleji v Evropě, viz <https://www.info.cz/zpravodajstvi/svet/spatna-zprava-podpora-opatreni-na-pomoc-ukrajine-v-cesku-klesa-misty-jde-o-volny-pad>.

2 Viz výzkum CVVM z prosince 2022: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-pruzkum-klesa-zajem-cechu-o-deni-na-ukrajine-i-podpora-vladni-pomoci-40417009>.

3 Viz informace na Radiožurnále z průzkumu Median, leden 2023: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pruzkum-vojenska-podpora-ukrajina-rusko-valka-na-ukrajine-zpravy-online_2301230600_kth.

Obsah

<u>DLOUHODOBÉ ÚKOLY PRO POSÍLENÍ ODOLNOSTI SPOLEČNOSTI</u>	4
<u>Moderní školství a vzdělávání</u>	4
<u>Pomoc nejzranitelnějším skupinám</u>	6
<u>Udržitelnost a ochrana životního prostředí</u>	9
<u>Odpovědný moderní stát</u>	12
<u>KRÁTKO- A STŘEDNĚDOBÁ REAKCE NA VÁLKU A MIGRACI</u>	14
<u>Protiruské sankce a poválečná obnova Ukrajiny</u>	15
<u>Moderní a chytrá migrační politika</u>	17
<u>Koordinovaná integrace ukrajinských uprchlíků</u>	17
<u>Klíčové podmínky úspěšné integrace</u>	18

Tento materiál vznikl na základě koordinace aktivit nevládních neziskových organizací v rámci sítě NeoN a dalších spolupracujících organizací. NeoN propojuje 18 platforem, které dohromady sdružují přes 540 organizací. Společně usilujeme o udržitelnou demokracii a odolnou občanskou společnost. Nezávislý a aktivní neziskový sektor i otevřený kultivovaný občanský prostor považujeme za podmínku zdravé demokracie.

Vznik tohoto materiálu koordinoval Glopolis.

www.glopolis.org

DLOUHODOBÉ ÚKOLY PRO POSÍLENÍ ODOLNOSTI SPOLEČNOSTI

Považujeme za klíčové, aby politici naplnili dlouhodobé strategické domácí úkoly, které směřují k lepší kvalitě života v České republice a mohou se stát odrazovým můstkem k posílení výkonnosti, soudržnosti a celkové odolnosti naší společnosti.

Moderní školství a vzdělávání

.....

Dnes už převažuje široká odborná shoda, že cílem vzdělávání je vést mladé lidi k využití jejich potenciálu v dynamicky se měnícím světě.⁴ Potřebujeme v tomto směru dotáhnout chystané změny a dostatečně je financovat.

- **Implementovat Strategii vzdělávací politiky 2030+⁵.** Mezi aktuálními body jsou inovace oborové soustavy středních škol, podpora spolupráce mezi rodinou a školou, způsobů a hodnocení vzdělávání, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce, stabilní financování, snížení průměrného počtu dětí na učitele v mateřských školách a proměna rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Měli bychom cílit na skutečnou implementaci všech hlavních strategických linií do praxe.
- **Posilovat kvalitu regionálního školství a snižovat regionální nerovnosti ve vzdělávání.** Je nutné cíleně investovat do rozvoje regionálních vzdělávacích kapacit v krajích⁶ a posilovat rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání. Nutná je podpora pedagogických pracovníků a zajištění kvalifikovaných učitelů. Je potřeba zajistit dostatek podpůrných profesí ve školách (asistentů pedagoga, psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů) a jejich stabilní financování. Odbourávat byrokracii, kterou jsou ředitelé a učitelé škol zavaleni. Nutné je i zavést řízení do dnes velice decentralizovaného systému, sběr lokálních a regionálních dat, koordinace regionální podpory.
- **Reformovat kurikulum.** Prioritou je provést revize vzdělávacích plánů a aktualizovat cíle vzdělávání směrem ke klíčovým kompetencím, jejich provázání s výsledky učení, „provzdušnění kurikula“ a snížení objemu učiva.⁷

4 Více ve stanovisku SKAV z června 2022. https://skav.cz/wp-content/uploads/2022/07/SKAV_stanovisko_Strucny_vytah_RVP_cervenec_2022_A4_02.pdf.

5 Viz tisková zpráva Eduin: <https://www.eduin.cz/clanky/tiskova-zprava-rok-2023-v-ceskem-skolstvi-co-nas-ceka-ve-vzdelavaci-politice/>.

6 Příkladem takového projektu je Nadační fond Eduzměna. <https://www.eduzmena.cz/cs>.

7 Viz materiál SKAV k revizi RVP: https://skav.cz/wp-content/uploads/2022/02/SKAV_RevizeRVP_podle-SKAV_2022_A4.pdf.

- **Podporovat duševní zdraví a well-being dětí.**⁸ To znamená umožnit, aby se potenciál dětí a studentů naplno rozvíjel v podmínkách napomáhajících spokojenosti, zbavených obav ze šikany nebo přílišného tlaku. Systémově a ve spolupráci s dalšími resorty je třeba podporovat včasnou identifikaci ohrožených dětí a mezioborovou spolupráci při podpoře ohroženého dítěte a jeho rodiny.
- **Pokračovat v reformě psychiatrické péče** tak, aby kvalitní mezioborová podpora byla dostupná dětem i školám v každém regionu (i přes nedostatečné kapacity dětských psychiatrů). Zohlednit individuální potřeby všech dětí. Institucionalizovat odborné pozice ve školství, včetně pozice sociálního pedagoga.
- **Snižovat nerovnosti ve vzdělávání** a zohledňovat individuální potřeby dětí. Sjednotit systém diagnostiky za účelem stanovení druhů a stupňů podpůrných opatření a sjednocení kvality poskytování podpůrných opatření ve všech školách. Zajistit metodické nástroje a adekvátní pravomoci ředitelů škol, které umožní kvalitní diferenciální diagnostiku socioekonomického znevýhodnění.

Vizitky partnerů k tématu moderní školství a vzdělávání

Česká rada dětí a mládeže

Aleš Sedláček, předseda

www.crdm.cz

Nadace OSF

Martina Břeňová, ředitelka

www.osf.cz

Nadace OSF

Sever - Středisko ekologické výchovy

Jiří Kulich, ředitel

www.sever.ekologickavychova.cz

SOFA - Society for All

(dříve Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání)

Lenka Felcmanová, předsedkyně

www.societyforall.cz

8 Odborné materiály ČOSIV k well-being dětí viz: <https://www.podporainkluze.cz/material/wellbeing-zaku-a-ucitelu-jak-se-citi-deti-a-ucitele-zcela-zasadne-ovlivnuje-uspesnost-vzdelavani/>.

Pomoc nejzranitelnějším skupinám

Za účelem snižování chudoby je třeba prioritně vymanit velkou část předlužených lidí z dluhových pastí a vytvořit efektivnější sociální systém. Je třeba přijmout zákon na podporu v bydlení a začít systémově řešit problém bytové nouze a její prevence. Zároveň je potřeba zabránit vzniku sociálně vyloučených lokalit, které na sebe váží negativní jevy jako zvýšený výskyt chudoby, násilí na ženách, dětech a zneužívání bezbranných.

- **Usnadnit oddlužení.** Cílem je vstup předlužených obyvatel do procesu oddlužení v nejvyšší možné míře a převedení jejich příjmů z šedé ekonomiky do legální výdělečné sféry. Zatím oddlužení stanoví příliš tvrdé podmínky⁹. Potenciální zájemci o oddlužení setrvávají zbytečně roky v exekučních řízeních. V neřešitelných exekucích je přes 400 tisíc dlužníků. Do insolvence jich vstoupí jen zhruba 20 tisíc ročně. Při minimálním kalkulovaném výpadku ve výši 5 000 Kč měsíčně na osobu stát přichází o osm miliard ročně na odvodech a daních z příjmu. V praxi je třeba zastavovat bagatelní a bezvýsledné exekuce do 1 500 korun¹¹ (podle již schválené novely exekučního řádu z roku 2022).¹²
- **Přijmout zákon na podporu v bydlení, který umožní systémové řešení a prevenci bytové nouze.** V České republice neexistuje záchranná síť pro domácnosti, kterým hrozí, že přijdou o důstojné bydlení. Každý desátý člověk v Česku se dnes potýká se závažnými problémy v oblasti bydlení: je vyloučen ze standardního bydlení, čelí nadměrným nákladům na bydlení nebo mu hrozí jeho ztráta.¹³ Až 500 tisíc lidí v Česku trpí nadměrnými náklady na bydlení, tedy vynakládají na bydlení více než 40 % ze svých disponibilních příjmů. Až 400 tisíc lidí žije v domácnostech, kterým hrozí ztráta bydlení (v důsledku problémů s úhradou nájemného, plateb za teplo, elektřinu, plyn, vodu či se splácením hypotéky). Až 165 tisíc lidí v naší zemi je vyloučeno ze standardního bydlení a nachází se tedy v bytové nouzi. V bytové nouzi nejsou jenom lidé bez střechy nad hlavou, ale také domácnosti, které přebývají v azylových domech, ubytovnách a také lidé pobývající v institucích (nemocnice, věznice, dětské domovy).

---

9 Tato témata rozebírá například sociolog Prokop v HN: <https://archiv.hn.cz/c1-67158320-volby-tentokrat-nenechaji-mezi-cechy-prikopy-uspech-babise-zalezi-na-periferiich-rika-sociolog-proko> "Většina z předlužených funguje v exekucích přes 10 let, a nemá dnes motivaci a mnohdy ani možnost se z dluhové pasti dostat. Insolvenční se započtením schvalovacího procesu trvá i šest let, má nejasný konec, vyšší srážky než v exekuci, insolvenčním správcům zaplatíte 60 tisíc, řeší vás soudy, jste veřejně v insolvenčním rejstříku.

10 Prokop: "Je nutné těm lidem nabídnout obchod. Oddlužení bude trvat tři roky a mít jasný konec, ale musíte se legalizovat. K tomu má v novele sloužit tzv. minimální adekvátní příjem. Jako vysokoškolák v Praze v normálním oboru asi nemůžete mít minimální mzdu. Navíc bych zavedl jistý opt-out, tedy šanci na dobrovolný odchod z dluhové pasti. Každému člověku s třemi a více exekucemi by bylo oddlužení navrženo a doporučeno, ale nemusel do něj vstoupit."

11 Viz Člověk v tísni, „Jak přežít dluhy“: <https://www.jakprezidtluh.cz/spravedlive-exekuce/jak-zastavit-marnou-exekuci>.

12 Bagatelní a bezvýsledné exekuce: viz kompletní informace <https://www.exekuceinfo.cz/pruvodce/bagatelni-exekucez>.

13 Viz Za bydlení, Bydlení jako problém. Zpráva o vyloučení z bydlení 2021: <https://www.zabydleni.org/aktuality-hp/bydleni-jako-problem>.

- **V zákoně o podpoře v bydlení naplnit několik základních parametrů**, včetně důrazu na prevenci, individualizaci poskytované podpory, zajištění adekvátního, předvídatelného a stabilního financování či vytvoření všeobecně dostupné nízkoprahové sítě odpovídající podpory pro všechny v bytové nouzi. Nikdo by neměl být znevýhodněn tím, že se narodil v obci, pro kterou není prioritou pomáhat při řešení bytové nouze. Zákon má vytvořit podmínky pro to:
  - ➔ aby došlo k rozvoji adekvátní nabídky nesegregovaného standardního bydlení pro domácnosti v bytové nouzi nebo ohrožené ztrátou bydlení;
  - ➔ aby bytová nouze nepřispívala k umísťování dětí mimo rodinu a bylo možné splnit zákaz umísťování dětí do 3 let do ústavní péče platný od roku 2025;
  - ➔ aby si lidé s postižením i senioři mohli vybrat mezi bydlením v běžné samostatné domácnosti nebo menším komunitním bydlením a nebylo jedinou možností umístění do velkokapacitních pobytových zařízení;
  - ➔ aby byla adekvátní a nezbytná nabídka bydlení zajištěna pro realizaci reformy péče o duševní zdraví;
  - ➔ aby absence bydlení nebyla překážkou odchodu obětí domácího násilí z násilné domácnosti.
- **Chránit zranitelné skupiny lidí a domácností ohrožené energetickou chudobou.** Už v roce 2021, tedy v období před prudkým zvýšením cen energií, žilo v energetické chudobě 910 tisíc obyvatel České republiky ve zhruba 500 tisících domácnostech. Nejvíce energetická chudoba doléhá na rodiny s dětmi, jedná se o 410 tisíc osob, z toho 220 tisíc dětí. Jinými slovy přibližně desetina dětí v naší zemi uprostřed Evropy žila a žije v energetické chudobě. Do této kategorie spadá i 130 tisíc osob v domácnostech samoživitelů. Druhou nejzasaženější skupinou jsou lidé pobírající důchody (310 tisíc osob), tedy 16 % z celkové důchodcovské populace. V energetické chudobě se také nachází 28 % osaměle žijících důchodců, nejčastěji žen. Nejčastější příčinou energetické chudoby je vysoká energetická náročnost bydlení. Ta se týká zejména nájemního bydlení - 46 % ze všech lidí v energetické chudobě bydlí v nájemních bytech, zatímco celkově v nájmu bydlí jen 17 % populace.
- **Zpřístupnit příspěvek na bydlení více domácnostem.** V rámci systémového potírání energetické chudoby je potřeba upravit výši příspěvku na bydlení; navýšit dotace a lépe zacílit pravidla podpory jako Nová zelená úsporám na komplexní energetické renovace pro nízkopříjmové domácnosti a zavést nárokovou sociálně zacílenou slevu na elektřinu, plyn a teplo pro domácnosti ohrožené energetickou chudobou.¹⁴
- **Destigmatizovat sociální dávky.** Je potřeba dále zpřístupňovat příspěvek na bydlení domácnostem, které na něj mají nárok, pomocí poradenství k úsporám energií i kontaktních míst pro bydlení. Vyšší čerpání by vedlo k destigmatizaci pobírání dávek na bydlení, ke zvýšení informovanosti o příspěvku a podpoře jeho čerpání, a k úpravě stávajícího způsobu stanovení normativních nákladů na bydlení tak, aby zohledňoval regionální rozdíly a potřeby domácností s více dětmi.

¹⁴ Viz Klusáček, Jan a kol., 2022, „Energetická chudoba a její řešení“, Hnutí DUHA, Za bydlení: <https://s.hnutiduha.cz/energetickachudoba2022>.

- **Domyslet praktickou politiku k omezování vzniku vyloučených lokalit a lepšímu sociálnímu začleňování.** Je nutné posilovat finanční podporu terénní práce ve vyloučených lokalitách, opatření vedoucí ke snížení diskriminace a nenávistných projevů vůči menšinám, obzvláště Romům a migrantům. Výrazněji a cíleně podporovat zranitelné skupiny - samoživitelky, lidi s postižením, znevýhodněné skupiny, lidi bez domova. Vše by mělo být podporováno masivními investicemi do škol, bydlení, zaměstnanosti a veřejného prostoru v zaostávajících regionech.
- **Vytvořit individualizovaný systém podpory pro lidi s postižením,** kteří potřebují pomoc v největším rozsahu a současná úprava je vytlačuje do velkokapacitních pobytových zařízení sociálních služeb. Významně posílit kapacity terénních sociálních služeb umožňujících lidem s postižením žít v přirozeném prostředí.
- **Zvýšit ochranu žen před násilím¹⁵.** Ratifikovat Úmluvu o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, zpřesnit definici znásilnění tak, aby byla založená na absenci souhlasu a zefektivnit postih za znásilnění, legislativně ukotvit definici domácího násilí, posílit prevenci předsudečného násilí, zločinů z nenávisti a projevů diskriminace. Ustanovit nezávislou lidskoprávní instituci a posílit roli ombudsmana.

Vizitky partnerů k tématu pomoci nejzranitelnějším skupinám

Česká ženská lobby

Hana Stelzerová, ředitelka

<https://czlobby.cz/>

Člověk v tísni

Daniel Hůle, vedoucí programu Dluhového poradenství

<https://www.clovekvtisni.cz>

Nadace OSF

Martina Břeňová, ředitelka

www.osf.cz

Otevřená společnost

Marta Smolíková, ředitelka

www.otevrenaspolecnost.cz

Platforma pro sociální bydlení

Barbora Bírová, ředitelka

www.socialnibydeni.org

Spiralis za Platformu rozvoje NNO

Jolana Turnerová, ředitelka

www.spiralis-os.cz

¹⁵ Více též Univerzální periodický přezkum OSN o stavu lidských práv v ČR: https://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/lidska_prava/univerzalni_periodicky_prezkum/upr42_cz.html.

Udržitelnost a ochrana životního prostředí

- **Modernizovat českou energetiku a zrychlit snižování emisí skleníkových plynů.** Odstranit bariéry pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie (OZE) a sdílení elektřiny. Přijmout co nejrychleji novelu energetického zákona a návazné vyhlášky, a otevřít tak trh drobným provozovatelům OZE. Zachovat odklon od uhlí do roku 2033 a naplánovat proces útlumu i spravedlivé transformace, zajistit dostatečné kapacity distribuční i přenosové soustavy. Aktualizovat Národní klimaticko-energetický plán ČR, Státní energetickou koncepci ČR a Politiku ochrany klimatu v ČR v souladu s Fit for 55 a REPowerEU. Včas zapojit do aktualizace veřejnost a nevládní organizace.
- **Odstranit příčiny energetické chudoby** a zapojit do transformace energetiky všechny skupiny obyvatel. Zabránit rozevírání sociálních nůžek a odstraňovat příčiny energetické chudoby. Umožnit nízkopříjmovým domácnostem v rodinných i bytových domech a lidem v nájemním bydlení maximální snížení energetické náročnosti a využití lokální čisté energie, a to zejména skrze nastavení dotací a terénního poradenství.
- **V oblasti zemědělství a krajiny podporovat a prosazovat na evropské úrovni ambiciózní návrhy a opatření.** Konkrétně jde o Nařízení o udržitelném užívání prostředků na ochranu rostlin, Nařízení o obnově přírody, Rámec pro udržitelné potravinové systémy nebo tzv. Zákon o zdravé půdě. V rámci nich podporovat omezení užívání pesticidů, cílenou obnovu krajinné struktury a zastavení úbytku biodiverzity. Revidovat v dalších letech Strategický plán Společné zemědělské politiky s cílem posílit ochranu půdy a biodiverzity. Posílit transparentnost a dohled nad efektivním využitím zemědělských dotací pro řešení problémů s biodiverzitou, vodní a větrnou erozí¹⁶.
- **Zdůraznit přírodě blízkou obnovu lesů a neprodukční funkce státních lesů.** Převést závazky Programového prohlášení, že „lesy nejsou továrna na dřevo“ a „zajištění přírodě blízké obnovy lesů“ do praxe skrze bezodkladnou novelizaci lesního zákona a návazných předpisů, novelizaci zákona o myslivosti (zavedení plánů lovu dle škod na lesních porostech) a změnu zadání pro s. p. Lesy ČR, aby primárně zajišťoval ekologickou a společenskou funkci státních lesů. Je potřeba zásadní změna¹⁷ přístupu k hospodaření se dřevem, změna dosavadního hospodaření formou tzv. komplexních zakázek na těžbu i obchod se dřevem a celkové ozdravení lesů .

---

16 Výzva Zeleného kruhu k ministru zemědělství viz: <http://zelenykruh.cz/ekologicke-nevladky-vzkazuji-ministru-nekulovi-zlepsete-dohled-nad-zemedelskymi-dotacemi/>.

17 Viz Lesy ČR, Komplexní zakázky 2022+: <https://lesy.cz/o-nas/komplexni-smlouvy/lesnicke-zakazky-2022/>.

- **Chránit biodiverzitu.** Včasné a efektivní naplnění závazků plynoucích ze závěrů Konference OSN o biodiverzitě COP 15 v Montrealu a Strategie pro biodiverzitu EU do roku 2030, především pak příprava a implementace opatření na zastavení úbytku biodiverzity do roku 2025, rozšíření chráněných území na minimálně 30 % plochy rozlohy Česka, a z toho minimálně 10 % v přísném režimu ochrany, včetně vyhlášení nové Chráněné krajinné oblasti Soutok a Národního parku Křivoklátsko. Do roku 2025 identifikovat "škodlivé" dotace pro biodiverzitu a přeměrovat je na ochranu přírody. Vytvořit ambiciózní národní plán obnovy přírody v návaznosti na evropské Nařízení o obnově přírody. Aktualizovat seznam zvláště chráněných druhů na základě aktuálních poznatků a zajištění jejich plné ochrany (např. i jejich vynětím ze seznamu zvěře).
- **Maximálně podpořit cirkulární ekonomiku.** Důraz na minimalizaci plýtvání, prodloužení životnosti výrobků,¹⁸ práci s odpady. Posílit udržitelnou cestu pro českou ekonomiku,¹⁹ avšak za předpokladu, že nebudou recyklovány a znovu využívány materiály s obsahem toxických látek – jak již zakázaných, tak těch na kandidátním seznamu REACH.²⁰ Zakázat co nejrychleji toxické látky po skupinách a všude tam, kde není jejich použití pro společnost zásadní. Týká se to látek, které přispívají k nárůstu civilizačních onemocnění včetně obezity, imunologických poruch, neplodnosti apod.
- **Posílit resilienci sídel a krajiny.** Urychlit realizaci účinných opatření pro posílení funkce zelené infrastruktury (zejména dřevin rostoucích mimo les) v sídlech a v krajině. Ve spolupráci Ministerstva životního prostředí ČR, Ministerstva dopravy ČR, Ministerstva zemědělství ČR a Ministerstva pro místní rozvoj ČR uvést do praxe ekonomické a normativní nástroje, minimálně v rozsahu dle Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu. Zakotvit do zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, funkce dřevin ve vztahu ke změně klimatu. Uvést do praxe účinné nástroje na ochranu zemědělského půdního fondu před nevratnými zábory. Zavést účinná opatření k obnově a tvorbě krajinných prvků a dalších mimoprodukčních prvků.

18 Viz Hnutí Duha, kampaň Energie lidem: <https://hnutiduha.cz/aktualne/systemova-opatreni-proti-energeticke-krizi-statu-zustava-mnoho-ukolu-i-pro-pristi-rok>.

19 Viz Institut cirkulární ekonomiky: <https://incien.org/>.

20 Viz Arnika: <https://arnika.org/toxicka-past-nebezpecne-latky-v-recyklovanych-vyrobcich-na-evropskem-trhu>,

- **Zavést participaci jako průřezový princip.** Respektovat závazky vyplývající z Aarhuské úmluvy a umožnit veřejnosti a nevládním organizacím podílet se (nikoli jen formálně) na vytváření a evaluaci environmentálních politik a legislativních nástrojů s nimi spojených, a to v souladu s Metodikou participace nestátních neziskových organizací v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy (2022).

Vizitky partnerů k tématu udržitelnosti a ochrany životního prostředí

Sever - Středisko ekologické výchovy

Jiří Kulich, ředitel

www.sever.ekologickavychova.cz

Zelený kruh

Petra Kolínská, pověřená řízením

www.zelenykruh.cz

Odpovědný moderní stát

Cílem je moderní a přívětivý stát, který je partnerem občanů, má účinná pravidla pro kontrolu držitelů moci a efektivnější využití veřejných peněz. Stát, který je schopen realizovat domyšlené reformy. V posledních letech se situace v ČR ohledně důvěry v právní stát a demokracii spíše zhoršovala.²¹ Tento trend potřebujeme obracet zvýšením efektivity vládnutí a dodržováním demokratických principů. Efektivní instituce a kvalitní veřejná politika jsou zásadními předpoklady pro prosazování všech politických priorit.

Odpovědný moderní stát je navíc předpokladem efektivní a dlouhodobě udržitelné realizace všech předchozích doporučení pro veřejné politiky. Níže shrnutá doporučení jsou tudíž relevantní pro všechny aktéry napříč státní správou.

- **Překonávat resortismus ve státní správě, učit se průřezovým řešením problémů.** Většina společenských problémů je svou povahou komplexní, vyžaduje mezioborovou spolupráci a nadresortní koordinaci. Stát však zatím stále funguje resortně s malou schopností spolupráce mezi ministerstvy. Cílem je posilovat intenzivní mezisektorové spolupráce, a to i se zapojením občanského, akademického a podnikatelského sektoru, vytvářet společné pracovní týmy, koordinovat činnost.
- **Stavět veřejnou politiku na věcných analýzách a datech (evidence-based policy-making).** Vytvořit centrum strategických analýz na Úřadu vlády a zapojovat ho do klíčových agend státní správy (strategické rozhodování, tvorba regulací a řízení veřejných financí).²² Součástí by mělo být také kvalitní a datově podložené RIA (hodnocení dopadů regulace) u legislativních návrhů. Navíc je třeba významně posílit i další analytické kapacity státní správy.
- **Nastavit efektivní řízení státní správy.** Základem je příprava a přijetí velké novelizace služebního zákona. Platná pravidla sice zvýšila transparentnost a stabilitu státní správy, ale profesionalizovat ani plně odpolitizovat státní správu se nepodařilo.²³ Její efektivita a výkonnost se naopak podle dostupných studií oslabil.²⁴
- **Urychlit digitalizaci státu.** Na nízkou efektivitu státní správy a její limity běžně naráží nejen občané, firmy, ale i úředníci. Sjednocení a digitalizace procesů ve státní správě jsou cestou nejen k pohodlnějšímu kontaktu občanů se státem, ale i k efektivnější a levnější státní správě. Ruku v ruce s digitalizací by mělo jít odbourání neopodstatněné interní byrokracie a nadbytečných agend uvnitř státní správy.²⁵ Zároveň je potřeba promyšleně pracovat na omezení digitálního vyloučení části občanů.²⁶

---

21 V CPI Indexu vnímání korupce se v posledním hodnocení za rok 2022 sice Česko mírně polepšilo o dva body (a o 8 pozic), ale stále výrazně zaostává za průměrem EU (64 bodů). Navíc vývoj od roku 2012 je značně kolísavý a svědčí o tom, že politici napříč spektrem nemají přijímání protikorupčních zákonů mezi svými prioritami a změny se přijímají spíš pod tlakem mezinárodních institucí. Více: <https://www.transparency.cz/cpi2022/>.

22 Více viz Informované vládnutí: <https://www.informovanevladnuti.cz/>.

23 Více viz projekt Rekonstrukce státu: <https://modernistatnisprava.cz/>.

24 Viz studie KPMG, hodnocení dopadu služebního zákona: https://texty.hlidacstatu.cz/wp-content/uploads/2021/04/Zprava_z_ex-post_hodnoceni_dopadu_regulace_RIA.pdf.

25 Viz Společně a digitálně: <https://www.rekonstrukcestatu.cz/download/Cg97KQ/kompletni-podklady->

26 Například projekty podpořené Nadací OSF Praha proti digitálnímu vyloučení <https://osf.cz/projekty/aktivne-proti-digitálnímu-vyloučení/>.

- **Dotáhnout protikorupční předpisy.** Přijmout zákony o whistleblowingu a o lobbingu. Upravit adekvátním způsobem zákony o státním zastupitelství, o zadávání veřejných zakázek, o střetu zájmů a zákon o svobodném přístupu k informacím. Posílit pravomoci NKÚ a reformovat ÚOHS.
- **Zlepšit strategickou komunikaci státu²⁷** jako nezbytnou součást řízení, rozhodování a definování strategických cílů v oblastech zásadního národního zájmu. Vytvořit kapacitu státu k aktivnímu nastolování a následné komunikaci klíčových témat, ke vzájemné spolupráci ministerstev a v relevantním případech také ke spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi a jejich sítěmi.²⁸
- **Zvýšit účast občanské společnosti a neziskových organizací na veřejném rozhodování.** Cíleně podporovat rozvoj kultury participace napříč státní správou, mj. pilotním ověřením metodiky participace, vyhodnocováním zapojování organizací občanské společnosti do poradních a pracovních orgánů vlády.²⁹ Budovat personální kapacity a kompetence na straně státní správy nutné k nastavování a řízení participativních procesů a k efektivnímu využití expertízy a informací z praxe. Podporovat partnery z řad občanské společnosti v rozvíjení kapacit k zapojování. Spolky a veřejnost mají zůstat plnohodnotnými účastníky procesu přípravy územních a regulačních plánů, pokud jsou dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny.³⁰

Vizitky partnerů k tématu odpovědného moderního státu

Glopolis

Jana Milěřová, zástupkyně ředitele
www.glopolis.org

Nadace OSF

Martina Břeňová, ředitelka
www.osf.cz

Rekonstrukce státu

Josef Karlický, ředitel
www.rekonstrukcestatu.cz/

Transparency International - Česká republika

Ondřej Kopečný, ředitel
www.transparency.cz

²⁷ Viz AMO, policy paper. Strategická komunikace státu. <https://www.amo.cz/cs/agenda-pro-ceskou-zahranicni-politiku/strategicka-komunikace-statu/>.

²⁸ Viz Aktuálně.cz <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/strategicka-komunikace-vlada/r~5c78a17838da11edbe29ac1f6b220ee8/>

²⁹ V červnu 2022 Radou vlády pro NNO přijatá metodika participace je připravena k vyzkoušení na několika ministerstvech a může pomoci sjednotit a ukotvit participativní přístupy.

³⁰ Viz Zelený kruh, Výzva k úpravě stavebního práva <http://zelenykruh.cz/neumlcujte-nas-sedmdesat-organizaci-a-spolku-vyzyva-poslance-aby-upravili-stavebni-pravo/>.

KRÁTKO- A STŘEDNĚDOBÁ REAKCE NA VÁLKU A MIGRACI

Jednou z hlavních bezpečnostních a společenských výzev je zvládnutí dopadů války na Ukrajině. Je nutné integrovat válečné uprchlíky a udržet jak podporu české veřejnosti pro Ukrajinky a Ukrajince v naší společnosti, tak vojenskou, finanční a zahraničně politickou podporu Ukrajiny samotné.

Bezprecedentní vlna uprchlíků z Ukrajiny po začátku války (k 13.2. 2023 byl v Česku udělen status dočasné ochrany přes 485 tisíc ukrajinským uprchlíkům) vyvolala nesmírnou vlnu solidarity celé společnosti. Vláda reagovala velmi vstřícně na politické, bezpečnostní a diplomatické rovině, což oceňujeme. Zvládnutí hlavní vlny stálo ale na nesmírném úsilí občanské společnosti a nasazení řady lidí (hasičů, policistů, sociálních pracovníků, úředníků, starostů, učitelů, dobrovolníků), a to za nepříliš jasného řízení a malé kapacity klíčových institucí. Válka na Ukrajině bohužel pokračuje, konflikt a jeho důsledky se potáhnou dlouhé roky, a čekají nás pravděpodobně další vlny uprchlíků. Řada uprchlíků vidí v Česku svůj domov dlouhodobě, chtějí se integrovat a zapojit do společnosti. Je nutné propracovat systém jejich integrace do společnosti a využít jejich potenciálu pro rozvoj společnosti v ČR.

Česko se postupně stává destinací migrace a fakticky imigrační zemí. Je to důsledek bohatnutí, stability a celkové geopolitické situace. Migrační vlny se bezpochyby budou opakovat i z jiných částí světa (z důvodů klimatických, ekonomických i bezpečnostních). Potřebujeme na to připravovat struktury státu, promyslet politiku integrace cizinců, strategicky ji rámovat, podpořit kvalitními daty, adekvátní legislativou a rozpočtem. Krizová situace nasvítla hluboké vnitřní problémy, které zatím brání české státní správě i samosprávě zvládat podobné výzvy efektivně, nadresortně a formou spolupráce. Migrace má pochopitelně i svá reálná rizika a vzbuzuje u občanů obavy, které je třeba brát vážně a zodpovědně. Ale přináší to také možnosti pro budoucí prosperitu Česka, pokud ji společnost efektivně zvládne strategicky, administrativně i komunikačně.

Potřebujeme aktuální zkušenost s důsledky války proti Ukrajině využít jako příležitost k nastavení moderní migrační politiky. Nevládní organizace nabízejí vládě svou pomoc a spolupráci nejen při řešení uprchlické krize, ale také při nastavování koncepčních migračních politik a následné realizaci dlouhodobé integrace cizinců. Po 12 měsících od začátku války proti Ukrajině je pravý čas systémově, robustně a promyšleně reagovat, určit jasné pravomoci a vytvořit předpoklady pro zvládnutí dalších uprchlických vln.

Protiruské sankce a poválečná obnova Ukrajiny

- **Reálně vymáhat protiruské sankce zaváděné po útoku na Ukrajinu.** Omezovat rizika praní špinavých peněz a legalizace výnosů z trestné činnosti, tj. posílit kapacitu Finančního analytického úřadu (FAÚ), finančních úřadů a Daňové Kobry k vyhledávání a zajišťování těchto peněz. Nenechat v Česku působit bez omezení nedemokratické režimy a jejich oligarchy, tj. podporovat činnost tajných služeb, kontrolovat majetkové vstupy do strategických odvětví,³¹ včetně ochrany kritické infrastruktury a promyšlené strategie na zmenšování prostorů³² pro dezinformace a hybridní hrozby.
- **Připravovat poválečnou rekonstrukci Ukrajiny v souladu s principy udržitelného rozvoje a zapojit Česko aktivně do budoucí obnovy Ukrajiny.** Je jasné, že po³³ skončení války nastane komplikovaná fáze rekonstrukce Ukrajiny. To je velká příležitost a přípravy na to musí být prioritní, koordinované a řešení dlouhodobě udržitelná. Vláda si to uvědomuje a určité přípravy dělá. Schválila tříletý program Ukrajina,³⁴ do něhož má v letech 2023-2025 každoročně plynout 0,5 mld. Kč. Je třeba prostředky v programu zvyšovat, alespoň na 0,7 mld. v r. 2024, resp. 0,9 mld. v r. 2025. Byl jmenován zmocněnec pro koordinaci české humanitární, rekonstrukční, obranné či hospodářské pomoci Ukrajině, který má propojit resorty a sjednotit postup Česka navenek při domlouvání mechanismů mezinárodní spolupráce.³⁵
- **Výrazně zapojit české firmy, experty a nevládní organizace do poválečné obnovy.** Mnohé nevládní organizace mají z Ukrajiny bohaté zkušenosti, disponují intenzivními kontakty a dlouhodobě tam pracují.³⁶ ČR může navíc při budování institucí po skončení války využít svou zkušenost s transformací a přístupovým procesem k EU. Je potřeba zapojit kulturní organizace do poválečné spolupráce a obnovy Ukrajiny, aby se mohly podílet na obnově kulturního dědictví Ukrajiny.

---

31 Viz program Kremlin Watch, think-tank Evropské hodnoty: <https://europeanvalues.cz/cs/our-programs/kremlin-watch/>.

32 Například osvětový projekt Člověka v tísni: <https://www.jsns.cz/nove/projekty/medialni-vzdelavani/materialy/kdyz-nekdo-blizky-veri-dezinformacim.pdf>.

33 Některé aspekty složité obnovy Ukrajiny ukazuje podrobná studie institutu CEPR: <https://cepr.org/publications/books-and-reports/rebuilding-ukraine-principles-and-policies>.

34 Viz Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023-2025: https://www.mzv.cz/file/4808055/Program_Ukrajina.pdf.

35 Česká televize. <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3557078-zive-brifink-po-jednani-vlady>.

36 Příkladem jsou programy Člověka v tísni nebo Evropských hodnot, jejich pravidelný briefing k Ukrajině. <https://preview.mailerlite.com/d9e7f4o8h1>.

Vizitky partnerů k tématu k tématu protiruských sankcí a poválečné obnovy Ukrajiny

FoRS - České fórum pro rozvojovou spolupráci

Pavel Příbyl, ředitel

www.fors.cz

Nadace OSF

Martina Břeňová, ředitelka

www.osf.cz

Odolnější Česko

Lukáš Kraus, koordinátor

www.odolnejsicesko.cz

Transparency International - Česká republika

Ondřej Kopečný, ředitel

www.transparency.cz

Moderní a chytrá migrační politika

- **Vést politický i společenský dialog o tom, jaké jsou naše migrační a integrační priority.** Definovat střednědobé a dlouhodobé cíle v oblasti migrační a integrační politiky, která bude založená na principech transparentnosti, spravedlnosti a odpovědnosti. V migrační politice využít přínosy migrace (účinně otevřít trh práce); intenzivněji zapojit byznys jako zaměstnavatele. Připravovat cíleně Česko na to, že se postupně stává cílovou zemí migrace³⁷. Zrychlit, zjednodušit a digitalizovat administrativní procesy.
- **V politice integrace cizinců posilovat spolupráci mezi státem, kraji a městy,** včetně rozvoje funkční sítě krajských koordinátorů integrace. Integrační politiky musí zahrnovat všechny migranty bez ohledu na pobytový status.

Koordinovaná integrace ukrajinských uprchlíků

- **Definovat kompetence, pravomoci a vybudovat odborné zázemí pro národní koordinátorku pro adaptaci a integraci uprchlíků z Ukrajiny.** Vzhledem k tomu, že se jedná o nadresortní téma, je nezbytné, aby ministerstva a další ústřední orgány státní správy poskytovaly koordinátorce svou součinnost a podporu. Roli koordinátorky vidíme v koordinaci práce při dalších migračních vlnách, zajišťování mezíresortní spolupráce, vedení strategické komunikace vůči majoritě a v přehledném informování uprchlíků o aktuálních pravidlech.
- **Umožnit koordinátorce řídit síť krajských koordinátorů integrace fungujících pod krajskými úřady.** Cílem je výraznější a stálé zapojení krajů, koordinace s krajskou a místní reprezentací, místními institucemi jako jsou školy, nemocnice, místní akční skupiny, zaměstnavatelské organizace, nevládní organizace³⁸. Sběr dat a potřeb z terénu, podpora terénní práce, sociální programy, programy jazykového vzdělávání a další oblasti³⁹. Právě posílení regionální a lokální integrace je klíčové pro úspěšnou integraci uprchlíků.

---

37 Viz Druhá ekonomická transformace – tato byznysová iniciativa je v tomto směru plně v souladu s cíli nevládních organizací zavést programy, které posílí pozitivní efekty pracovní migrace a budou reflektovat potřeby pracovního trhu. Více na: <https://druhaekonomickatransformace.cz/>.

38 Viz SMO ČR, 2022. Dopady uprchlické krize na města a obce ČR: výsledky dotazníkového šetření z června 2022: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/12046/vyhodnoceni-dotazniku-prevod-final.pdf>.

39 Více viz Analýza situace v oblasti integrace migrantů s důrazem na její regionální a lokální rovinu. Sdružení pro integraci a migrace, z roku 2020.

- **Efektivně vést meziresortní odborné pracovní skupiny k řešení migrace a integrace.** Cílem je pod vedením koordinátorky překonávat v dané oblasti resortismus a posílit systematickou spolupráci zapojených ministerstev (Ministerstvo vnitra ČR a Odbor azylové a migrační politiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstvo financí ČR) s nevládními organizacemi, byznysem i akademickou sférou. Sem patří i společná příprava strategických materiálů ohledně migrace a integrace.
- **Zapojit zástupce NNO pracující s migranty do všech pracovních skupin vlády, včetně skupiny strategické.** Pracovní skupiny by měly být stálé a pracovat dlouhodobě. Je třeba intenzivně zapojit nevládní organizace do programů dlouhodobé integrace cizinců ve všech oblastech, včetně posílení kapacit práce v terénu (sociální práce, pracovní a právní poradenství, psychologická pomoc).
- **Připravit relokační systémy v regionech pro další vlny z Ukrajiny.** Nově přichozí uprchlíci musí být směřováni do regionů, které mají kapacitu v oblasti bydlení a návazných služeb. Je nutné pracovat s daty dostupných kapacit a vytvořit dostupný systém i pro sekundární relokační.

Klíčové podmínky úspěšné integrace

- **Podpořit vstřícnější trh práce.** Ekonomická situace ukrajinských uprchlíků je problematická, bez státní pomoci a solidarity lidí by chudobou trpělo 84 % uprchlíků (včetně rodin, kde někteří členové pracují).⁴⁰ Většina uprchlíků má nyní zaměstnání na nekvalifikovaných a špatně placených pozicích. Nástrojem ke zlepšení je především kapacitní posílení úřadů práce, dostupné kurzy češtiny s hlídáním dětí či realizované přímo na pracovišti, posílení cílené motivace zaměstnavatelů předcházet prekarizaci práce, posílit kontroly inspekce práce v oblasti práce na DPP či DPČ, kontroly pracovních podmínek a uznávání profesních kvalifikací (certifikáty, aprobační, nostrifikace).
- **Zajistit dlouhodobé bydlení.** Dočasné (nouzové) ubytování bylo prioritou při okamžitém řešení uprchlické vlny. Současné kapacity jsou podle MV na pokraji vyčerpání a nové se zatím bohužel nacházejí nedaří. Pro podporu uprchlíků v terénu je nezbytné vytvořit databázi dostupných (a obsazených) ubytovacích kapacit. Evropské i další finanční zdroje musí být směřovány do vzniku a udržení dlouhodobého individuálního bydlení dostupného obyvatelům i uprchlíkům tak, aby byla zachována sociální soudržnost. Stabilní bydlení je nezbytným předpokladem úspěšné integrace.

40 Viz výzkum Paq Research a Sociologického ústavu Akademie věd: <https://www.paqresearch.cz/post/integrace-ukrajinskych-uprchl%C3%ADku-v-cr-2022>.

- **Nastavit sociální podporu.** Prioritou v sociální oblasti je zařazení držitelů dočasné ochrany do standardního dávkového systému. Nastavení HUD (humanitární dávky) i podpory bydlení musí být takové, aby zranitelné osoby nepropadaly systémem a měly zajištěné nezbytné potřeby. Nastavení výše dávky, způsob jejího vyplácení i administrace musí odpovídat znalostem a potřebám uprchlíků. Možnost přezkumu rozhodnutí je nezbytná.
- **Zlepšit přístup ke zdravotní péči.** Přístup uprchlíků ke zdravotní péči se liší region od regionu. Je potřeba zajistit další fungování UA pointů, podporovat lékaře a lékařská zařízení v odstraňování komunikační bariéry, např. podporou zaměstnávání ukrajinských zdravotníků. V této souvislosti vést otevřenou participativní debatu o nastavení apribačních zkoušek pro lékařské profese. Kritická je hlavně nedostupnost pediatrické péče a dětské psychiatrické péče.
- **Zavést návazný dlouhodobý pobytový status.** Pobytová perspektiva a jistota je jednou z podmínek úspěšné integrace pro ty, kteří již nyní vědí, že se na Ukrajinu vrátit nechtějí a/či nemohou. Přestup z dočasné ochrany do jiných typů pobytů a víz ale v tuto chvíli možný není, a záměry vlády v této otázce jsou nejasné. Je nezbytné transparentně stanovit podmínky, za kterých budou držitelé dočasné ochrany po jejím skončení moci pobývat na území ČR. Takový návrh musí stanovit realistické podmínky – vstup do veřejného zdravotního pojištění, volný vstup na trh práce – aby se podařilo plně využít potenciálu migrantů, kteří na území již dva roky pobývají a jejich integrační proces je nastartovaný.
- **Integrovat děti s migrační zkušeností ve školách.** Nutná je podpora škol, jejich učitelů a ředitelů. Vláda by měla cíleně podpořit integraci dětí s jiným mateřským jazykem do škol (finančně, kapacitně). Budování kapacity podpůrných profesí (školních poradenských pracovníků, sociálních pedagogů, asistentů pedagoga, a učitelů češtiny jako druhého jazyka) se zatím daří jen v některých místech.⁴¹ V některých regionech byla například kapacita předškolního vzdělávání nedostačující již před příchodem vlny uprchlíků z Ukrajiny. Je třeba zajistit větší dostupnost předškolního vzdělávání a jazykové přípravy (jejich absence rodičům znemožňuje docházení do jazykových kurzů i do samotného zaměstnání).
- **Změnit a zjednodušit přijímací zkoušky pro děti ukrajinských uprchlíků.** Ministerstvo školství upravilo podmínky pro přijímací zkoušky pro ukrajinské děti, ale vždy záleží na řediteli dané školy, jak ukrajinským uchazečům vyjde vstříc.⁴² Je dobré zajistit i v této oblasti rovné podmínky.

41 Vláda schválila v lednu 2023 posílení ukrajinských asistentů, školy pro ně dostanou 218 milionů. https://www.novinky.cz/clanek/veda-skoly-na-ukrajinske-asistenty-dostanou-skoly-218-milionu-korun-40421037#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=novinky.sznhp.box&source=hp&seq_no=6&utm_campaign=abtest203_personalizovany_layout_varC&utm_medium=z-boxiku&utm_source=www.seznam.cz

42 Test z matematiky můžou dělat v ukrajinštině a zkoušku z češtiny ředitel školy může nahradit rozhovorem.

- **Zajistit profesní rozvoj pedagogických pracovníků v uplatňování přístupu respektujícího trauma.** Navrhujeme rozšíření programů zaměřených na uplatňování trauma respektujícího přístupu ve školách a na uplatňování interkulturního přístupu a senzitivity. Je třeba programů na podporu adaptace a psychické odolnosti nově příchozích dětí a mladých lidí, zajištění mobilních služeb dětského duševního zdraví na školách a dalších opatření k předcházení školní neúspěšnosti mezi žáky z Ukrajiny.
- **Zohlednit postavení žen-uprchlic.**⁴³ Je třeba se účinně postavit pracovní (a věkové) diskriminaci žen-uprchlic a žen obecně,⁴⁴ odstraňovat překážky jejich zařazení na trh práce, posílit podporu v péči o děti při zaměstnání,⁴⁵ posílit prevenci zneužívání a sexuálního násilí na ženách.

Vizitky partnerů k tématu moderní migrační politiky a koordinované integrace ukrajinských uprchlíků

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR

Andrea Krchová, ředitelka
www.migracnikonsorcium.cz

Konsorcium nevládních organizací
 pracujících s migranty

SIMI - Sdružení pro integraci a migraci

Magda Faltová, ředitelka
www.migrace.com

SDRUŽENÍ
 PRO INTEGRACI
 A MIGRACI

43 Viz Prohlášení České ženské lobby k návrhům NERV: <https://czlobby.cz/cs/zpravy/stanovisko-zduvodneni-doporuceni-k-navrhum-nerv-na-snizeni-vydaju-zvyseni-prijmu-verejnych>.

44 Viz Prohlášení České ženské lobby k aktuální situaci žen z Ukrajiny: <https://czlobby.cz/cs/zpravy/tz-prohlaseni-ceske-zenske-lobby-k-aktualni-situaci-zen-z-ukrajiny>.

45 Projekt SIMI: Ženy na vedlejší koleji. <https://www.migrace.com/cs/regularizace/zeny-na-vedlejsi-koleji>.